

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 81 ระบุว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สร้างความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ สาระในรัฐธรรมนูญดังกล่าวนำไปสู่การทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อปฏิรูปการศึกษาของชาติ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2540 : 1-20)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) ระบุว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้แล้วในมาตรา 30 ระบุว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา“ (วิสิทธิ์ โจรณ์พจนรัตน์. 2546 : 33-35)

หัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน คือ ครูต้องปฏิบัติงานในบทบาทของตนเอง ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การพัฒนานักเรียนให้เป็นเยาวชน เป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสอนครูต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ ด้วยการคิดค้นหา

แนวทางใหม่ ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพ “การวิจัยในชั้นเรียน” เป็น ยุทธศาสตร์หนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 1-2)

การวิจัยในชั้นเรียน หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Classroom Research หรือ Classroom Research action) คือการศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้งในเรื่อง เกี่ยวกับหลักสูตร วิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำสื่อและอุปกรณ์ ประกอบการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผล (อัจฉรา สระวาสี. 2544 : 20) เนื่องจากการวิจัยในชั้นเรียน เป็นหน้าที่ประการหนึ่งของครูที่จะต้องจัดทำควบคู่ไปกับการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ที่ครูใช้การบูรณาการความรู้ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ผสานกับ ความคิดพื้นฐานของการวิจัย ในการประยุกต์ใช้เพื่อวางแผนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หรือ แก้ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นทักษะที่ครู จะต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของความเป็นมือ อาชีพ ขณะเดียวกันในสภาพการปฏิบัติจริงครูที่จะพัฒนาผู้เรียน โดยใช้การวิจัยจำนวน ไม่น้อย ประสบปัญหากับการทำวิจัย ไม่รู้จะเริ่มต้นตรงไหน ไม่รู้ว่าต้องทำอะไรบ้าง เมื่อเริ่มต้นได้ แล้ว จะทำได้ประสบความสำเร็จหรือไม่ (ยุทธนา ปฐมวราชาติ. 2544 : 59)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้วางแผนกลยุทธ์การจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 – 2550 การปฏิรูปการศึกษา กลยุทธ์ระดับแผนงานการส่งเสริมการ เรียนรู้และการสอน โดยใช้กระบวนการวิจัยและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกแห่งทำการ วิจัยในชั้นเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2546 : 10) ซึ่งในการทำวิจัยใน ชั้นเรียนนั้นมีตัวแปรต่าง ๆ มากมายที่ส่งผลให้ครูมีความต้องการที่จะพัฒนาสมรรถภาพ ของตนเองในการทำวิจัยในชั้นเรียน ขนาด โรงเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการทำวิจัยของครู สามารถแบ่งได้หลายอย่าง ขึ้นอยู่กับองค์กรที่ต้องการใช้ประโยชน์ เช่น แบ่งตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติหลักเกณฑ์และวิธีการเลือก ประธานกรรมการและคณะกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ซึ่งแบ่งได้ 2 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน นักเรียน 301 คนขึ้นไป และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คนลงมา ขนาดโรงเรียนขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนแต่ภาระงานของครูในโรงเรียนทุกโรงเรียนมีเท่ากัน ครูในโรงเรียนขนาดเล็กจะได้รับผิดชอบงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังนั้นครูในโรงเรียน ขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็กจึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งมีผลการวิจัยที่เกี่ยวกับขนาดโรงเรียน

เช่น ไทยสวรรค เลิศสงคราม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่า ครูที่สอนชีววิทยาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความเข้าใจในการสอนแบบสืบเสาะแตกต่างกัน ส่วน ประกาย ขอดมาลี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่า บุคลากรในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีตัวแปร เพศ ซึ่งเพศสามารถแบ่งตามกายภาพได้ 2 ประเภทคือ เพศชาย และเพศหญิง ซึ่งโดยธรรมชาติชายและหญิงมีความแตกต่างกันมาตั้งแต่กำเนิด มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง เช่น กล่อมจิต ดอนภิรมย์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่า ครูเพศหญิงมีความตระหนักถึงผลกระทบของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าครูวิทยาศาสตร์เพศชาย และจากผลการสัมภาษณ์ พบว่าครูผู้สอนส่วนมากยังทำการวิจัยในชั้นเรียนไม่ได้ และต้องการให้มีการจัดการอบรม สัมมนา สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูในโรงเรียนขนาดเล็กเพราะยังขาดงบประมาณในการดำเนินการได้เอง (พรทิวา พลละเอ็น. 2548 : สัมภาษณ์) การจัดอบรมการวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูผู้สอนยังไม่ทั่วถึง และการจัดอบรมส่วนมากเป็นการจัดของหน่วยงานเอกชน หรือ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ครูต้องใช้งบประมาณของตนเองในการเข้าอบรม (สมควร กุลาสา. 2548 : สัมภาษณ์) เพื่อให้ครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ควรสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณให้ครูทุกคนได้รับการอบรม (สมบูรณ์ ณ กาฬสินธุ์. 2548 : สัมภาษณ์) ส่วน พิกุล สายนาโก. (2548 : สัมภาษณ์) กล่าวว่า ในการวิจัยในชั้นเรียนส่วนมากครูผู้สอนยังไม่สามารถทำการวิจัยที่ถูกต้องได้ และครูที่สนใจงานวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่จะเป็นครูผู้หญิงมากกว่าครูผู้ชาย สืบเนื่องจากการจัดอบรมให้ความรู้ จะมีครูผู้หญิงเข้าร่วมอบรมเป็นส่วนมาก ส่วนครูผู้ชายมีจำนวนน้อยที่สนใจและเข้าร่วมอบรมด้วย และ ควรจัดให้มีการอบรมให้ครูอย่างต่อเนื่อง ทัวถึงใช้เวลาที่เหมาะสม และผู้บริหารต้องนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เพื่อใช้วางแผนพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนและหาวิธีพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอนเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

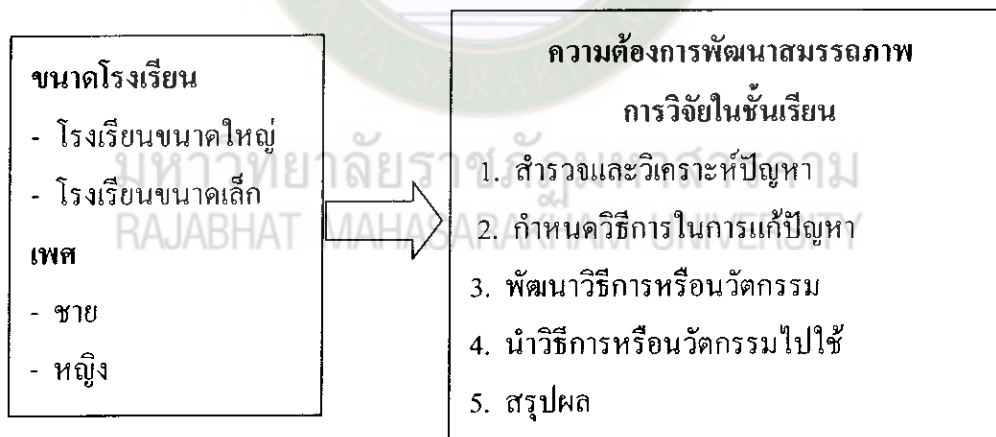
1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและขนาด โรงเรียนที่มีต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้กรอบแนวคิดจากกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนของกรมวิชาการ (2542 : 7) โดยมุ่งศึกษา 5 ด้าน ประกอบด้วย การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ และการสรุปผล ดังแผนภูมิ ต่อไปนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและขนาดโรงเรียนต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2548 จาก 203 โรงเรียน จำนวน 2,396 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2548 : 1-11)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สุ่มจากประชากรแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยแบ่งชั้นตามเพศ และ ขนาดโรงเรียน และเทียบจำนวนจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 40) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น แบ่งออกเป็น

3.1.1 ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็น ดังนี้

3.1.1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.1.1.2 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2 เพศ แบ่งเป็น ดังนี้

3.1.2.1 เพศชาย

3.1.2.2 เพศหญิง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ 5 ด้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ความต้องปรับปรุงความสามารถในการทำการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ตามขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน 5 ด้าน ได้แก่

1.1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ได้แก่ การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแง่มุมต่าง ๆ การตรวจสอบแบบฝึกหัด การสำรวจพฤติกรรมของผู้เรียน การสังเกตของครู การสอบถามประเมินของผู้เกี่ยวข้อง การใช้เทคนิคการระดมพลังสมอง การวิเคราะห์หรือตรวจสอบผลงานนักเรียน การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การวิเคราะห์ความรุนแรงของปัญหา

1.2 การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาเชิงระบบ การกำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา การเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา การเลือกทางเลือกที่เหมาะสม การจัดทำแผนการแก้ปัญหา การระบุวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การระบุสื่อการเรียนรู้ และวิธีการประเมิน และการระบุเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้

1.3 การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม ได้แก่ การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป แบบฝึกทักษะ ชุดการสอน บทเรียนการ์ตูน บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การออกแบบและเขียนแผนการสอนแบบร่วมมือ แบบโครงงาน แบบบูรณาการ การสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบสอบถาม และแบบสังเกต

1.4 การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ ได้แก่ การใช้บทเรียนสำเร็จรูป แบบฝึกทักษะ ชุดการสอน บทเรียนการ์ตูน และบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบร่วมมือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบโครงงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบบูรณาการ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต

1.5 การสรุปผล ได้แก่ การเลือกใช้สถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การสรุปผล การอภิปรายผล การให้ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ การให้ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป การเขียนบทคัดย่อ และการเผยแพร่ผลการวิจัย

2. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2548

3. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่การสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จังหวัดกาฬสินธุ์

4. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดโรงเรียนตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษา กำหนดจำนวนกรรมการคุณสมบัติหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกประธานกรรมการและคณะกรรมการวาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 8) ดังนี้

4.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

4.2 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คนลงมา

5. เพศ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของบุคคลแยกได้ดังนี้

5.1 เพศชาย

5.2 เพศหญิง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน